

НОВА ПЕНСІЙНА СИСТЕМА: Ф А К Т И

Запроваджується з 1 січня 2004 року

СОЛІДАРНА ТА НАКОПИЧУВАЛЬНА СКЛАДОВІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

- Запроваджується **пенсійне страхування**. Замість “трудового стажу” вводиться термін “страховий стаж”. Для нової пенсійної системи тепер важливо, скільки років особа працювала, та сплачувала страхові внески до Пенсійного фонду та який розмір заробітної плати з якої сплачувались пенсійні внески. Для зарахування в страховий стаж в повному розмірі одного робочого місяця розмір внесків має бути не меншим, ніж внески, обчислені із мінімальної заробітної плати. Якщо зарплата виплачена “в конверті” і роботодавець не сплачує за працівника страхові внески до Пенсійного Фонду, то цей період не зараховується до страхового стажу та відповідно - при розрахунку розміру пенсії.
- Для осіб, які вже мають трудовий стаж, після впровадження нового Закону він буде зарахований як страховий стаж.
- В основу розрахунку пенсій будуть братися дані **персоніфікованого обліку**, які містять інформацію про страховий стаж та заробітну плату, з якої сплачені страхові внески.
- **Заробіток для призначення пенсій** буде обчислюватись за даними персоніфікованого обліку за всі періоди страхового стажу, набутого в новій системі.
- Передбачається й **альтернативний варіант** обчислення пенсії, коли частина пенсії за стаж до набрання чинності Законом обчислюватиметься за Законом України “Про пенсійне забезпечення”, а частина пенсії за стаж після 1 січня 2004 за нормами нового Закону.
- Обмеження **розміру пенсії** за нормами нового Закону буде відбуватись через обмеження заробітку, з якого сплачуються пенсійні внески та величини коефіцієнту страхового стажу.
- **Пенсійний вік** в Україні не змінено: 55 років для жінок та 60 років для чоловіків. Проте у разі, якщо пенсіонер відмовляється від отримання пенсії і продовжує працювати, то розмір буде збільшено за відповідною шкалою. Відсоток збільшення коливатиметься від 3% за один рік відстрочки виходу на пенсію до 85,32% за 10 років більш пізнього призначення пенсії.
- В новій пенсійній системі передбачена **індексація пенсій** за двома параметрами: відповідно до законодавства про індексацію грошових доходів населення та з 1 березня 2005 року - з урахуванням не менше ніж 20% зростання реальної середньої зарплати по країні.
- Що стосується осіб, які працювали чи працюють в шкідливих та важких умовах праці (Список №1 та Список №2) та пенсій за вислугу років, то призначення їм пенсій зберігатиметься до переведення їх у професійні та корпоративні пенсійні фонди, що функціонуватимуть відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення.
- Пільгове обчислення стажу, яке передбачене у сьгоднішньому законодавстві, буде зберігатися до набрання чинності новим Законом. З 1 січня 2004 року всі періоди страхового стажу враховуватимуться в одинарному розмірі (1 рік роботи за 1 рік страхового стажу).

- Ухвалений Закон передбачає окремі підходи до пенсійного страхування підприємців, що використовують **спрощену систему** оподаткування. Підприємці – “спрощенці” будуть платити фіксований “пенсійний” внесок до Пенсійного фонду України, а за найманих працівників – на загальних підставах.
- **Перерахунок пенсій** нинішнім пенсіонерам здійснюватиметься за новою формулою, де за основу буде братись коефіцієнт заробітної плати (співвідношення заробітної плати, з якої призначена пенсія, до середньої по країні у відповідний період) та коефіцієнт страхового стажу. Збільшення розміру пенсії отримають ті пенсіонери, яким пенсія призначена з заробітної плати вищої за середньостатистичну по країні у відповідному році та при наявності тривалого трудового стажу. Зменшення розміру уже отримуваних пенсій законодавчо заборонене. Перерахунок пенсій буде здійснюватися за матеріалами пенсійних справ, або з урахуванням додатково поданих документів, якщо це буде вигідно для пенсіонера.
- Після досягнення Україною певних критеріїв економічного розвитку, додатково буде запроваджена **накопичувальна складова** загальнообов'язкової пенсійної системи. Частина обов'язкових пенсійних відрахувань (не вище 7 відсотків) буде спрямовуватися до Накопичувального фонду. Ці гроші інвестуватимуться в українську економіку, інвестиційний дохід буде збільшувати розмір майбутніх пенсійних виплат. Учасниками обов'язкової накопичувальної системи будуть особи, яким на момент введення такої системи до призначення пенсії залишиться більше 20 років. Особи, яким залишиться до виходу на пенсію від 20 до 10 років, протягом одного року матимуть право прийняти рішення: відраховувати страхові внески до Накопичувального фонду чи ні.
- Зібрані кошти у Накопичувальному фонді будуть **власністю застрахованих осіб** та успадковуватимуться у разі їх смерті до досягнення ними пенсійного віку.

НЕДЕРЖАВНА ДОБРОВІЛЬНА СКЛАДОВА ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ

- На додаток до солідарної та накопичувальної складових державного пенсійного забезпечення в Україні створюється система **недержавного пенсійного забезпечення**. Головною рисою цієї системи є добровільність, адже ніхто не вправі примушувати особу брати участь в цій системі.
- Робити добровільні заощадження на старість особа може **трьома шляхами**: через недержавні пенсійні фонди (НПФ), страхові компанії та банківські установи.
- Найважливіше завдання, яке стояло перед розробниками Закону, полягало у створенні механізмів захисту внесків до недержавної складової нової української пенсійної системи. Для цього законодавці використали найкращі міжнародні напрацювання. **Захист пенсійних активів** буде досягатися за рахунок: розмежування повноважень різних надавачів послуг недержавним пенсійним фондам, повної прозорості щодо їх діяльності (за допомогою системи звітування та оприлюднення інформації), диверсифікації інвестиційного портфелю, суворого державного контролю за цією сферою тощо.
- **Недержавні пенсійні фонди** можуть бути відкритими, професійними та корпоративними. Учасниками відкритих НПФ можуть стати будь-які фізичні особи. Учасниками професійних будуть громадяни, об'єднані за професійною ознакою, а корпоративні фонди створюватимуться роботодавцями виключно для своїх працівників. За прогнозами експертів, у найближчі роки в Україні почнуть розвиватися саме корпоративні пенсійні фонди, куди, поряд внесками роботодавця, зможуть робити внески і самі працівники.

- Одним із головних стимулів участі особи чи роботодавця у недержавному пенсійному забезпеченні будуть **податкові пільги**. Ухваленим Законом їхній розмір не визначений, тому що вони мають бути викладені у податкових законах. У прикінцевих положеннях уряду доручено подати пропозиції щодо податкових пільг у тримісячний термін з дня набрання чинності цим Законом.
- **Пенсію із недержавного пенсійного фонду** особа може отримати по досягненні пенсійного віку. Пенсійний вік може бути визначений особою на власний розсуд, але не може відрізнятись (бути меншим або більшим) більш ніж на 10 років від пенсійного віку, який надає право на “державну” пенсію. До досягнення пенсійного віку виплата пенсії з НПФ можлива за умови визнання учасника фонду інвалідом, через медично підтверджений критичний стан здоров'я, виїзду учасника фонду на постійне проживання за кордон чи смерті учасника фонду.
- Передбачається і **можливість одноразової пенсійної виплати**, коли відразу виплачується вся сума, накопичена у пенсійному фонді. Це можливо у разі критичного стану здоров'я, коли сума на рахунку є замалою чи учасник виїжджає за межі України на постійне проживання.
- Гроші, накопичені учасником системи недержавного пенсійного забезпечення, **є його власністю**. У разі смерті ці кошти успадковуються.